

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflova ulica šte. 5, pritličje. — Telefon šte. 304.

Uredništvo: Knaflova ulica šte. 5, I. nadstropje. — Telefon šte. 34.

Pogaianja na dve fronti

Začetek oficijelnih pogajanj z Davidovičevci. — Uzunovičeva ponudba radičevcem je baje samo strašilo za pašičevce.

— Beograd, 14. marca. Včerajšnja nedelja je bila precej živahna. Po daljšem času je prišel v zbornico, ki je včeraj ves dan nadaljevala razpravo o proračunu prosvetnega ministrstva, tudi predsednik Narodne skupščine Marko Trifković, ki je bil dosedaj bolan. Splošno pozornost je vzbudil njegov sestanek z Ljubo Davidovičem, ki se je mudil nad dve uri v predsedniškem kabinetu. Temu sestaneku se pripisuje v političnih krogih posebna važnost, ker ga smatrajo kot pričetek oficijelnih pogajanj z demokratsko zajednico za razširjenje sedanje vladne koalicije ohranjanje nove vladne večine. V demokratskem klubu vlada v tem vprašanju precejšnja razdvojenost. Skupina Vojve Marinkovića se zavzema za takojšnji vstop v vlado, do čim sta baje Davidovič in Vojve Marinković mnenja, da bi mogla demokratska zajednica sodelovati le v vladi z Markom Trifkovićem na čelu.

Pogajanjem, ki jih istočasno vodi Nikola Uzunović s HSS, se v pašičevskih krogih ne pripisuje posebna važnost. Pašičevci celo izjavljajo, da so pogoj, ki jih je baje Uzunović stavil Radiču, le intriga, ki ima v prvi vrsti namen, oplašiti nezadovoljne pašičevce. Akcija, ki jo vodi Marko Trifković, pa je očitno naperjena proti HSS, s katero Trifković odklanja vsako sodelovanje. Iz Uzunovičeve okolice se naglašja, da vodi Uzunović pogajanja z Radičem na lastno pest in da za to nima odobrenja kluba. Tudi v radičevskih vrstah samih je vest o pogajanjih v Zagrebu vzbudila veliko senzacijo. Radičevi poslanci o tem niso obveščeni ter izjavljajo, da njihovi stranki vstop v vlado ni potreben.

Tudi samostojna demokratska stranka dobiva privatne ponudbe od obeh radikalnih skupin, vendar pa z ozirom na nejasen položaj v radikalni stranki odklanja vsaka pogajanja.

Današnja seja Narodne skupščine

Nadaljevanje proračunske razprave o prosvetnem ministrstvu.

Beograd, 14. marca. Narodna skupščina je včeraj ves dan nadaljevala razpravo o proračunu. Dopoldnaska seja je pričela ob 9. uri. Dvorana je bila skoraj prazna. Prvi je govoril hrvatski federalist dr. Bazala, ki je v zelo obširnem govoru kritiziral prosvetno politiko ter očital vladi, da zapostavlja hrvatsko šolstvo. V svojem govoru je polemiziral s prosvetnim ministrom Vukičevićem ter mu predbacival, da protežira Srbe na račun hrvatskih znanstvenih in kulturnih ustanov. Davidovičevski poslanec Risto Jokić se je bavil s stanjem šolstva v Črni gori in kritiziral nameravano redukcijo srednjih šol. Radičeva poslanca Josip Pasarić in Miško Račan sta se bavila s priklikami na Hrvatskem ter očitala vladi, da izrablja šole v svoje partizanske svrhe. Seja je bila nato ob pol 13. zaključena in se je nadaljevala ob 17.

Popoldnaska seja se je po dolgem času udeležil tudi predsednik Narodne skupščine Marko Trifković, ki pa je sedel v poslanskih klopih. Na popoldnanski seja so govorili radičevci: Bačinić,

Matijević, Mežik in Preka. Seja je potekla povsem monotono in je bila ob pol 20. zaključena.

— Beograd, 14. marca. Današnja seja Narodne skupščine je nadaljevala razpravo o proračunu prosvetnega ministrstva. Seja je po daljšem času predse doval zopet Marko Trifković. Splošno pozornost je vzbudil govor poslanca SDS Juraja Demetrovića, ki je v svojem govoru podvrnil vladno politiko ostri kritiki. Uvodoma je naglasil, da je pričakoval od prosvetnega ministrstva, da bo podal svoj prosvetni program, a mesto tega je navajal le statistične številke in najavil redukcijo šolstva, ki je v glavnem po zaslugi SDS doseglo tako visoko stopnjo. Od vseh državnih izdatkov gre le 7.75% za prosvetne namene.

Za Demetrovičem sta govorila še poslanca Moskovljević in Agatonović, v osebni zadevi pa poslanci Pribičević, Demetrović in Trifunović, nakar je bila seja ob 13. zaključena in se nadaljuje popoldne.

Občinske volitve v Osijeku

Osijek, 14. marca. Včeraj so se vršile v Osijeku občinske volitve. Udeležba pri volitvah je znašala 70%. Od 8860 volilcev se je udeležilo volitev 6742. Kolikolič je znašal 169. Dobili so: NRS 1761, nikčičevci 102, nezavisni delavci 1123, radičevci 291, federalisti 2505, HPS 159, Zidje 193, Nemci 140, nemščanski blok 248, SDS 230. Na podlagi teh rezultatov določ: NRS 10, nezavisni delavci 7, federalisti 15, radičevci 2, vse ostale stranke pa po 1 mandat. Z ozirom na veliko razcepljenost strank in mandatov je malo verjetno, da bo možno sestaviti spodobno delovno večino. Splošno se računa s tem, da bo tudi novoizvoljeni občinski svet radi dela nezmožnosti razpuščen.

Kongres poljedelskih zadrug

Beograd, 14. marca. Včeraj se je vršil kongres glavnega zadrugnega saveza za tekoče leto. Mesto obolenega dr. Korošca je predsedoval g. Bervaldi iz Splita. Kongresa se je udeležil tudi minister za poljedelstvo dr. Kulovec, zastopnik ministrstva za poljedelstvo in finančnega ministrstva ter številni poslanci. Uvodoma je dr. Prohazka predaval o krizi v poljedelstvu, ing. Pošić pa o vzrokih poljedelske krize v naši državi. Po sprejetju poročil se je razvila živahna debata, tekom katere so posamezni govorniki iznesli želje in potrebe našega poljedelstva. Kritiziralo se je postopanje Narodne banke, ki pri svoji kreditni politiki premalo upošteva interese poljedelstva. Minister za poljedelstvo dr. Kulovec je obljubil, da bo po možnosti upošteval iznešene želje ter v skladu z razpoložljivimi sredstvi podprl delovanje zadrug.

VOLITVE V BRODU

— Brodu, 14. marca. Ker je bil občinski svet radi delanezmožnosti razpuščen, je ministrstvo notranjih zadev razpisalo nove volitve za 20. aprila.

Plameni vranec

Protestno zborovanje privatnih nameščencev v Zagrebu

— Zagreb, 14. marca. Včeraj dopoldne se je vršila v dvorani kina «Metropol» protestna skupščina privatnih nameščencev. Glavno poročilo je podal tajnik Saveza privatnih nameščencev Colner, ki je obširno razpravljalo o položaju privatnih nameščencev ter ogorčeno zavrnil namero ministrstva za trgovino in industrijo, podaljšati 8-urni delavnik. Govornik je naglasil, da je v Jugoslaviji nad 100.000 brezposelnih, in da bi morala vlada v prvi vrsti gledati na to, da te reveže najprej zaposli. S nadaljšanjem delovnega časa pa bi se brezposelnost le še povečala. Sprejeti sta bili dve resoluciji, ki zahtevata ureditev delovnega časa na bazi osemurnika in reguliranja nedeljskega počitka. Po zborovanju so skušale manjše skupine prirediti demonstracije po mestu, kar pa je policija preprečila.

Seja UJU

— Beograd, 14. marca. Včeraj dopoldne se je vršila plenarna seja Jugoslovenskega učiteljskega združenja, na kateri se je razpravljalo o novih pravilih. Končna rešitev bo prepuščena glavni skupščini. Da bi se pritegnila v Udrženje tudi ona učiteljska društva, ki stoji še vedno izven UJU, je bila izvoljena posebna štiričlanska komisija, ki naj čimprej prične tozadevna pogajanja z dotičnimi društvi. Popoldne je posebna deputacija posetila prosvetnega ministra ter intervenirala radi zakona o osnovnih šolah. Prosvetni minister je obljubil, da bo šel UJU, kar najbolje na roko, da pa zaenkrat z ozirom na splošni položaj njihovim željam ne more ustreči.

Naznanilo.

Kdor želi imeti letos prvovrstno in najmodernejšo slikarico, naj naroči le pri

Ivan Martinc,

sočni stikar in pleskar, LJUBLJANA, Poljska cesta 20.

— Konkurenčne solidne cene! —

Rumuni napovedujejo razpad Male antante

Značilen članek bukareškega lista. — Z zbližanjem med Madžarsko in Jugoslavijo postane Mala antanta nepotrebna. — Rumunija se definitivno nasloni na Italijo.

Bukarešta, 14. marca. «Cuvantul» prinaša izpod peresa nekega uglednega rumunskega publicista daljši članek, v katerem podčrtava veliko važnost ratifikacije besarabske pogodbe in naglašja, da bo to imelo velike in dalekosežne posledice tudi za Mala antanto. Jugoslavija in Češkoslovaška sta že lansko leto zahtevali zbližanje z Madžarsko. Če takrat se je povdarjalo, da bo imel jugoslovensko-madžarski ali češkoslovaško-madžarski sporazum za posledico razpad Male antante, ki bi postala s tem povsem nepotrebna. Brez dvoma je, da je ta nova orijentacija Male antante postala nevarna za Rumunsko in rumunska vlada se je potru-

dila, da sklene ožje zveze z Italijo. To prizadevanje ni ostalo brez uspeha: kar najbolj dokazujejo dogodki zadnjih dni. Rumunski je s priznanjem besarabske pogodbe postala močna država in važen faktor na Balkanu, pa tudi v srednjeevropski politiki. Ravno tako pa ni nobenega dvoma, da je Italija napravila te korake v nameri, da ojača svoj položaj na Balkanu in oslabi močne pozicije Jugoslavije. To je dvojni razlog za vznemirjenje v Jugoslaviji. Jugoslavija se nahaja vsled tega v popolnoma novem položaju. Proces razpadanja Male antante se je s tem le pospešil in bo v doglednem času prišlo do popolne likvidacije Male antante.

Pred novo revolucijo v Grčiji?

Stavka se vedno bolj širi. — Krvavi nemiri v Atenah in Solunu. — Nezadovoljnost med vojaštvom. — Vznemirjenost v Londonu in Rimu.

— Atene, 14. marca. Nemiri, ki so izbruhnili zadnje dni v skoraj vseh mestih v Grčiji, se spravljajo v zvezo z načrti generala Kondilisa, ki hoče zrušiti sedanjo vladno koalicijo. V vladnih krogih so izzvala te vesti precejšnje vznemirjenje, ker so tudi vsi gospodarski krogi na strani revolucije. Stavkajočemu delavstvu so se pridružili tudi trgovci in obrtniki v znak protesta proti previsoki davčni obremenitvi in nevzdržnemu gospodarskemu stanju. V Atenah je prišlo včeraj do ponovnih izgradov med stavkajočimi in policijo, pri čemur sta bila dva stražnika in en orožnik ubita. Tudi v Solunu se nemiri nadaljujejo. Stavkajoči so prisilili trgovce in obrtnike, da so zaprli svoje lokale. Vlada je podvela energične korake, da to gibanje čimprej zatire. Ker pa se nezadovoljstvo širi tudi med vojaštvom, se splošno pričakuje, da bo na Grškem iz-

bruhnila nova revolucija.

— London, 14. marca. Vesti o nemirih iz Grčije so vzbudile v Londonu veliko pozornost. Dasiravno zatrjujejo uradna atenska poročila, da gre le za delavski pokret brez političnega ozadja, kaže vse na to, da so nemiri neka-ka uvertura v novo revolucijo, ki jo pripravljajo pristaši prejšnjih režimov. Gospodarska situacija v Grčiji se je v zadnjih mesecih še poslabšala, zato nova vlada med prebivalstvom nima zaslombe in so tla za revolucijo zelo ugodna.

— Rim, 14. marca. Rimski vladni krogi s skrbjo zasledujejo razvoj dogodkov v Grčiji, ker se boje, da so naperjeni proti sedanji italofilski vladi. Nemire podpirajo boljševiki, simpatizirajo pa z njimi tudi Jugoslavija (?), ki si želi strmoglavljenja sedanjega režima v Grčiji.

Dve prireditvi na Taboru

Častni večer br. Bajžlja. —

Otroška čajanka.

V soboto zvečer je Sokol I. počastil v veliki taborški dvorani svojega neumornega člana br. Bajžlja ob njegovi petdesetletnici. Društveni starosta dr. Pestotnik je po zdravju številno navzočega ljubljanskega Sokola in sokolskih reprezentantov (savezni starosta Gangl, župni starosta Marolt, za TO inž. Poženel) na kratko orisal res sokolsko delo br. Bajžlja, se mu pristožno zahvalil in ga prosil, da posveča svoje velike zmožnosti in svoj idealizem še dalje društvu na Taboru in vsemu Sokolstvu. Govorili so še bratje Gangl, Marolt in Poženel, v imenu telovadne vrste, ki jo vodi jubijant, pa br. Vidic. Pridno sta sodelovala orkester Sokola I. in sokolski oktet, ki sta mnogo pripomogla, da se je večer razvil v prijetno sokolsko družabno prireditve.

Bratu Bajžlju je izročil Sokol I. v spomin in zahvalo lepo srebrno dlozo s primer- nim napisom, starešinstvo JSS pa elegantno vezano spominsko knjigo na vsehokolski zlet v Ljubljani.

Nedeljski popoldan je bil na Taboru posvečen zopet najmlajšim Sokolom in Sokolice. Sokol I. je povabil moški in ženski naraščaj na čajanko, pri kateri so bile razdeljene diplome mladim junakom, ki so se izkazali pred štirinajstimi dnevi pri tekmarh sokolske naraščaje. Sokolska mladina se je odzvala vabilu polnoštevilno, z njo tudi lepo število staršev in odraslih Sokolov, tako da je bila velika dvorana skoraj polna.

Vodja mladinskega odseka br. Prosenec je pozdravil s kratkim nagovorom male Sokolice in Sokolice in razdelil ponesno žarečim malčkom diplome. Zahvalil se je ob tej priliki br. Tonežu Gorjancu in s. Mici Krželovi, ki se s tako ljubeznijo in požrtvovalnostjo posvečata sokolski deci. Buren aplavz je bil dokaz hvaležnosti malih in priznanja odraslih obema vzornima Sokoloma.

Sviranje orkestra, petje sokolskega zbora, deklaracije dece, igra naraščajnic in izredno ljubki plesni nastopi ženske dece so izpolnili ostali program, tako da je prišel čas razhoda vse prehitro.

Prednjački tečaj župe Ljubljana. Včeraj dopoldne je bil v zborovalnici Sokola Ljubljana v Narodnem domu otvorjen prednjački tečaj, ki se ga udeležuje 37 članov in članic iz skoro vseh, v ljubljanski župi včlanjenih sokolskih društev. Tečaj je otvoril načelnik župe g. Jesih s kratkim pozdravnim govorom, v imenu župe Ljubljana pa je navzočim mlade Sokole in Sokolice pozdravil župni starosta Nande Marolt. V srce segajoč pozdravni govor je imel savezni starosta E. Gangl. Tečaj bo trajal od 13. do 20. t. m., na kar se v nedeljo popoldne zaključijo s primerno intimo slovesnostjo. Tečaj vodita načelnik Jesih in načelnica Ryškova.

Požar v Splitu

— Split, 14. marca. V noči od sobote na nedeljo je izbruhnil v Kapitolski ulici v hiši nekega obrtnika požar. Ogenj se je širil tako naglo, da se prebivalci v prvem nadstropju niso mogli drugače rešiti, kot da so z otroci vred poskakali skozi okna. Pri tem se je več oseb ponesrečilo. Po večurnem naporu se je gasilcem posrečilo, da so ogenj pogasili.

VIDMARJEV USPEH V NEWYORKU

— Ljubljana, 14. marca. Po privatni brzojavki iz New Yorka je dr. Vidmar v soboto igral z Niemcevičem in v lepi igri zmagal.

TRIDESET ŠOLARJEV ZGORELO

— Moskva, 14. marca. V Karavikovu je v soboto dopoldne med poukom na tamošnji osnovni šoli nenadoma izbruhnil požar. Ogenj se je širil tako

Električna vzpenjača na Triglav?

Po vesteh zagrebških listov dobimo že prihodnje leto električno železnico od Aljažvega doma na Kredarico. — Avtomobilska cesta od Mojstrane do Aljažvega doma. — Planinski hotel na Kredarici. — Priprave so baje že v polnem teku.

V zagrebških »Novostih« priobčuje g. Milan Forkapić, upokojeni svetnik državne železnice naslednji zanimivi članek, ki bo gotovo vzbudil v vseh naših planinskih krogih najživljanejši interes:

Gorenjska spada med najlepše predele naše domovine. Posejajo jo poletni in pozimi ne samo naši ljudje, marveč tudi veliko število inozemcev. Leži med tremi granicami v kotu med Avstrijo in Italijo, Dolina od Jesenic proti Trbižu z letovišči v Mojstrani, Kranjski gori in Planici je redka lepota planinskih krajev. Iz te doline lahko krenemo v Kot, v Vrata z Aljaževim domom, v Malo in Veliko Pišenco, in od tod na naše alpske vrhunce, predvsem na mojstrski Triglav, ki ga s polno pravico nazivamo kralja naših gorskih velikánov.

Da našim turistom in prijateljem Alp olajšamo vstop na naš Triglav, sem skušal zainteresirati morda nečinitele za zgraditev žične vzpenjače iz doline Vrat. Vzpenjača naj bi se zgradila po vzgledu Avstrije in Švice, ki sta doslej zgradili že več stičnih vzpenjač na svoje visoke gore. V zadnjem času je Avstrija zgradila

na Zugspitze na avstro-bavarski meji in na planino Rax blizu Dunaja takšni žični železnici, ki so komodnim turistom vrlo ljube, ker jim za cenen denar omogočajo, da se brez opasnosti in naporov povzpejo na višavo in se navzgor lepega razgleda. Razum tega se spretnim turistom z naglim in ceneni vzponom na precejšnji višini nudi najboljša prilika, da prištedijo mnogo dragocenejšega časa in se lahko takoj odpravijo na nadaljne visoke gorske točke, ki so drugače težko dosegljive zaradi pomanjkanja časa in prevelikih naporov. V nadi, da mi bo uspelo prebrskati finančne težave, sem prosil pristojno ministrstvo

za podelitev predkoncesije za zgraditev take žične vzpenjače na triglavsko visoko ravan blizu turističnega doma na Kredarici.

Ministrstvo za trgovino in industrijo se je v interesu propagande turizma v naši domovini živo zainteresiralo za ustvaritev projekta ter me podprlo z vsemi silami. Ministrstvo za javne zgradbe, nadalje vojni minister, in ministrstvo prometov ter večje turistične organizacije so mi v vsakem pogledu šle na roko in sedaj ima mnogo nade, da bo

triglavska vzpenjača v enem letu izročena javnemu prometu, ako ne nastopijo nepredvidene terenske in vremenske zapreke.

Pri graditvi se bo pred vsem upoštevalo, da z ničemer ne bo oškodovana sodobna krasota doline Vrat, ker se bo popravila cesta do Aljažvega doma in uredila za promet z avtomobili. Pri vzponu preko severne stene, koder bo šla trasa: bodo postavljeni spretno maskirani betonski slopi za železno vrvi, tako da niti bistro oko ne bo moglo razločiti od skal. Železniška postaja v kotlini za Aljaževim domom bo zgrajena v slogu okusnih planinskih zgradb. Aljažev dom pa se bo preuredil tako, da bo v njem lahko prenočevalo najmanj 100 turistov in bodo vsi tudi lahko dobili okusno hrano in dobro pijačo.

Vesel turist bo lahko dospel v tri četrt ure z avtobusom iz Mojstrane do Aljažvega doma, kjer se bo okrepčal z zakusko ali kobjankom, nakar bo krenil do železniške vzpenjače ter pri tem užival prekrasni razgled na kršne stene strmih visokih pečin na okrog in snežnih poljan triglavskega ledenika, na katerega ga bo v pol ure potegnila triglavska vzpenjača. Z voznim listkom bo torej turist vstopil v udoben urejen vagon, v katerem bo prostora za 20 oseb, skupno s sprevodnikom, ki bo upravljal kočnico in vse priprave, ki bodo ščitile varnost vagona in potnikov. Spočetka se bo

vagon premikal polahko, nato pa vedno hitreje, dokler ne bo po sigurni vožnji prispel do planinske stanice na visoki planoti kraj planinske kočice na Kredarici.

Vzpenjača bo zgrajena po sistemu Bleichert-Zuegg, ki se po najboljših izkušnjah na vzpenjači istega sistema iz Merana na Hafingerboden uveljavlja skoro pri vseh takih novih zgradbah. Traso bo projektiral znani alpinist in graditelj žične železnice na Zugspitze ing. Ferdinand Kleiner s pomočjo naših znanih alpinistov, ki do vseh podrobnosti poznajo ves triglavski masiv. Lipska tvrdka Bleichert et Comp. bo izdelala tehnične priprave za žično konstrukcijo, pri tem pa bo morala od naših domačih podjetij prevzeti vse one naprave, ki se dajo izgotoviti v domovini. Za električno instalacijo bodo upoštevana nekatera inozemska podjetja, ki so se po prevratu naselila v naši državi in so pri nas protokolirana kot domača podjetja. Žične vrvi bodo po možnosti izdelane doma in istakto bo armirane betonske sople zgradila domača tvrdka Dubsky in drug. Žična železnica bo premostila daljavo približno 2500 m v horizontalni med postajo v kotlini Vrat in gorske stanice na Kredarici. Pri tem vzponu bo premagala razliko v višini 1400 m na dolžini železnice kakih 3.000 m. Po dosedanjem projektu bo potrebnih 6 nosilnih slopov iz armiranega betona, ki bodo nosili težke vrvi, na katerih se bo premikal vagon s potniki. Vrvji bodo druga od druge oddaljene 3 metre, a razum tega bodo obstojale tudi vrvi za vlačenje in spuščanje vagona. Počivale bodo na istih betonskih slopih, kakor glavna debela vrv. Betonski slopi bodo visoki povprečno 20 m.

Nosilna vrv bo spiralno spletna iz 133 žic v premeru po 3,2 mm. V to vrv bodo vpletene tudi bakrene žice, ki bodo v glavnem služile za telefon med zgornjo in spodnjo stanicjo. Nosilna sigurnost take vrvi je proračunjena na 176.000 kg, od katerih je za varnost potnikov potrebnih samo 44.000 kg.

Stanica v Vratih.

bo obstojala v glavnem iz dvorane, v kateri bodo nameščene naprave za mehanizem. V tej strojni dvorani bo torej nameščeno veliko gonilno kolo s približno 3 m premera, nadalje električni motor s 65 HP in premikovalni motor s 23 PS. Razum tega bodo tu baterije za zbiranje energije in rezervni motor za pogon s plinom, da se bo lahko pogon smatral v vsakem pogledu za popolnoma siguren. Stanica bo nadalje imela tudi napravo za napevanje vrvi. V to vrvo bo treba izkopati 15 m globoko jamo z dvema betonskima utežima, težkima približno po 25 ton. Nadalje bodo tu nastanjeni tudi nameščenci.

Električni tok bo železnica dobivala od planinskega potoka čigar močno padanje se bo dalo z malenkostnimi stroški izkoristiti.

Planinska postaja na Kredarici se bo po okolnostih in formaciji terena postavila na takem mestu, da bo od tod direktno omogočen in olajšan vzpon na vrh Triglava, s katerega se v lepem vremenu poleg drugih nepozabnih razgledov nudi tudi pogled na naše sinje morje. Stanica na Kredarici bo vsakekor nameščena na takem kraju, kamor je doslej redko lahko stopila noga spretnega turista. Delo bo precej težko in opasno, toda tehnika ne miruje, marveč kljubuje vsem težkostim narave.

Ni izključeno, da se bo v doglednem času zgradil na planoti Kredarice tudi praktično urejen hotel.

Mislím pa, da bo za prvih par let zadostovalo, ako se bodo turisti za prenočevanje kakor doslej posluževali dose-danjih planinskih koč, ki jih je v triglavskem pogorju dovoljno število ter so dobro oskrbovane pod nadzorstvom Slovenskega planinskega društva.

„Slovenski Narod“ in jugoslovenski škofje

Sredi l. 1925. so bila nenadoma prekinjena pogajanja med našo vlado in Vatikanom za sklenitev konkordata. Nihče ni vedel pravega vzroka, zato so vzbudile tem večjo senzacijo izjave, ki jih je dal novinarjem naš delegat za konkordatska pogajanja, dr. Voja Janjić. Izjave so objavili skoro vsi jugoslovenski listi in so izzvale viharno polemiko, saj je dr. Janjić v njih očital jugoslovenskim škofom, da so ovirali sklenitev konkordata in zlasti nasprotovali, da bi se s konkordatom uvedlo pri nas staroslovensko bogoslužje.

Te dr. Janjićeve izjave je ponatisnil tudi »Slovenski Narod«. In naši škofje, ki si niso upali tožiti dr. Janjića in ne drugih listov, ki so njegove izjave objavili, so se spravili nad »Slovenski Narod« in ga tožili radi klevete. Članek v »Slovenskem Narodu« je napisal takratni naš urednik g. dr. Birska, ki je nastopil zanj tudi dokaz resnice. Glavni priči v procesu bi bili naš takratni vatikanski poslanik dr. Smolčak in seveda dr. Janjić, ki bi lahko podala avtentične informacije o vlogi, ki so jo igrali naši škofje pri konkordatskih pogajanjih. Sodišče je res zahtevalo njuno zaslisanje, in priložilo za predložitev materiala, nanašajočega se na pogajanja z Vatikanom. Vlada pa se je postavila na stališče, da gre pri vseh teh zadevah za uradno tajnost, in ni hotela niti dovoliti vpogleda v akte niti odvzeti dr. Janjića in dr. Smolčaka službene prisrge.

Odločile bi bile tudi izpovedi kardinala Borgoncinija in msgr. Biasottija, ki sta našim delegatom povedala, da so naši škofje protestirali proti temu, da bi se uvedlo staroslovensko bogoslužje potom konkordata in dala tudi druge informacije glede postopanja jugoslovenskih škofov. Sodišče je zaprosilo preko našega zunanjega ministrstva za njuno zaslisanje, ministrstvo pa te prošnje sploh ni poslalo v Rim.

Tako je bil dr. Birska ob svoje glavne priče in striktni dokaz resnice, kakor ga je zahtevalo sodišče, se mu seveda ni mogel posrečiti. Čeprav je v članku le reproduciral izjave dr. Janjića in je torej ravnal v dobri veri, je bil na podlagi krutega tiskovnega zakona obsojen na zaporno in denarno globo, ki pa seveda še ni definitivna, ker bo o tej načelno važni stvari razpravljalo še najvišje sodišče v Zagrebu.

Francoska Mesalina Buridan! Buridan! Buridan!

Naši rojaki v Rusiji

Svetovna vojna je zanesla v matuško Rusijo tudi mnogo Slovencev, ki so bili deležni pri bratih Rusih vse sado slovenske gostoljubnosti. Preživeli so leta vojneja ujetništva, mnogi tudi burne čase ruske socialne revolucije, potem so se pa v skupinah in posamezno vračali v osvobodeno domovino. Žal so pa svoji mnogo Slovencev iz ruskega ujetništva pogrešali. Nalezljive bolezni, ki so razsajale med vojno zlasti v nekaterih ujetniških taboriščih, so spravile pod zemljo tudi marsikatero Slovence. Drugi, ki so jih doma znanj čakali, so našli smrt v krvavi socialni revoluciji, ki se je niso mogli izogniti. Nekaj Slovencev pa je našlo v Rusiji novo domovino in se prilagodilo razmeram tako, da se ne mislijo več vrniti.

Danes je prešlo naše uredništvo iz mesta Krasnojarska v Sibiriji pismo našega rojaka Možine, rodom iz Postojne. Možina je študiral svoj čas na l. državni gimnaziji v Ljubljani. Zdaj je uslužben pri »Gostorgu« (urad za državno trgovino) v Krasnojarsku. V pismu nas prosi, da obvestimo o njem njegove sorodnike, prijatelje in znance, med njimi zlasti bivšega gimnazijskega profesorja, zdaj upokojenega gimnazijskega ravnatelja Valentina Koruna; bivšega gimnazijskega profesorja v Gorici, zdaj profesorja na gimnaziji v Kranju Košnika; Možinevo tovarišje v ujetništvu v Sibiriji dr. Ivana Pleasa, Karla Sosa, Jožefa Prezija in E. Koutnyja, dalje gospodinjstvo Viljemino Fin, pri kateri je Možina stanoval (Gospodinja ulica 6), njeno sorodnico Gabrijelo Sadar (Poljanska cesta 24 ali 26), njegove sošolce v gimnaziji Ivana Fabjanja iz Besnice pri Kranju in Andreja Kajdiza z Bleda in končno še sošolce z univerze Luko Potočnika in Josipa Erata.

slednjič ojačal in pogledal čez zid. Na stezi pred mrtvašnico je zagledal golo truplo. Ležalo je na mrtvaških nosilnicah. Ob strani je ležal pes. Zdelo se je, da spi. Ko je Kovačik spoznal Vaška, ki je stopil tisti hip iz mrtvašnice, se je hitro skril za nagrobni spomenik, da bi ga Vašek v mesečini ne opazil.

Kovačik je pomagal Mili in previdno sta se začela umikati. Po ovinkih sta prišla na cesto, vodečo s pokopališča v naselbino.

— Jarko, kaj je bilo to, ali ni, nekdo hodil po pokopališču? Spominjam se, da so odnesli v mrtvašnico zidarija, ki se je danes ubil.

— Ako bi bila dovolj pogumna, bi te pustil tu, sam bi na hitel po policijo. Morda pa veš, kje je najbližja stražnica? Kaj če bi skočila ti po policijo?

— Ne jezi se, Jarko, sama ne morem, danes ne morem.

— Torej nama Vašek zopet uide.

— Kaj praviš? Torej je bil Vašek na pokopališču?

— Da, spoznal sem ga. Kai če bi počakala tu, da se vrnem h pokopališču?

— Ne pustim te, groza me je.

Toda on se ni zmenil za njene besede. Prijel jo je za roko in hočeš nočeš mu je morala slediti na polje za ve-

G. Možina nas naproša, naj mu pošljemo nekaj slovenskih listov, ker bi rad vedel, kaj se godi v domovini. Zanimivo je, da je materinščino že skoraj popolnoma pozabil in da se mora posluževati rusčine. V Krasnojarsku bivata še dva druga Slovence, čiji imena pa Možina v pismu ne navaja. Njegov naslov je: S. S. R. Sibirija, Krasnojarsk, Gostorg, Franc Ivanovič Možina.

Plameni vranec

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča

DRAMA:

Ponedeljek, 14.: »Pegica mojega srca«. D. Turek, 15.: Zaprtro.
Sreda, 16.: »Gobsek«. A. Četrtak, 17.: »Božji človek«. E. Petek, 18.: »Ti in jaz«. Premijera. Izv.

OPERA:

Ponedeljek, 14.: Zaprtro.
Torek, 15.: »Prodana nevesta«. C. Sreda, 16.: »Tannhäuser«. B. Četrtak, 17.: Zaprtro.
Petek, 18.: »Figarova svatba«. A.

„Tajda“

Romantična opera v treh dejanjih. — Spisal dr. Ivan Pregelj, uglašil p. Hugolin Sattner.

(K sinočnji premieri v ljubljanski operi.)

Ze enkrat sem zapisal: naši stari so mlajši! Zopet smo dobili veliko izvirno operno delo, ki ga je ustvaril mož najzrelejših dobe: opernih del naših mlajših in najmlajših pa še vedno pričakujemo. P. Hugolin Sattner je opravil velikansko delo in v tudi fizično silno delo. Gre mu torej nevenljivo priznanje. Žal, da kakor že toliko skladateljev, niti on ni imel boljšega libreta. Besedilo ni srečno. Treba bi bilo še krajšav in prenosov. Ako bi bil dr. Pregelj »Tajd

Dnevne vesti.

Ljubljani, dne 14. marca 1927.

— **Ljubljanska občinska skupščina.** Plenarna seja ljubljanske občinske skupščine je določena za velikonočni torek 19. aprila ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu je v prvi vrsti proračun za prvo leto, poleg tega pa tudi razne druge finančne in gospodarske zadeve. Predsednik občinske skupščine dr. Načič se je povrnul iz Beograda, kjer se je mudil pretekli teden tri dni in se s pristojnimi ministri pogajal o financiranju občinske skupščine in prevzemu imovine bivše vojvodine Kranjske.

— **Iz vojaške službe.** Za sanitnega poročnika je imenovan dr. Zvonimir Rebec.

— **Iz državne službe.** Imenovan je za ravnatelja v agrarni direkciji v Zagrebu načelnik ministrstva za agrarno reformo Zvonimir Kralj; referent županjskega agrarnega urada v Vel. Bečkereku Mata Gregorovič je premeščen k okrožnemu agrarnemu uradu v Maribor, kjer je svoj čas že služboval; vpokojen je referent agrarnega urada v Mariboru Albert Vederjak.

— **Jugoslovanski carinski uradniki na Češko-slovaškem.** Dne 23. tm. odputuje večja skupina naših carinskih uradnikov na Češko-slovaško. Po svečanem sprejemu v Parkanju odputujejo gosti naravnost v Prago, kjer posejijo velesejem, trgovsko zbornico, praške carinske urade in nekatera industrijska podjetja. 29. marca odputujejo v Plzen, kjer si ogledajo pivovarno in Skodove tovarne. 31. marca posejijo Karlove Var, 2. aprila pa Kraljevi Gradec, od koder se odpravijo v Brno, kjer ostanejo do 4. aprila. V Brnu si ogledajo carinski urad, trgovsko zbornico in nekatere tovarne. 5. aprila odputujejo v Zlin, da si ogledajo znane Batove travnice. 6. aprila posejijo Bratislavo, od koder se povrnejo nato v Jugoslavijo.

— **Nova železniška postaja.** Prometni minister je odredil na prošnjo interesiranih občin severno Maribora, da se odpravi novo postajališče Cirknica med postajama Pesnica St. Ili na progi Maribor-Spilje.

— **Enotna organizacija jugoslovenskega učiteljstva.** V Beogradu je bila v soboto ves dan plenarna seja glavnega odbora UJU. Med najvažnejšimi točkami dnevnega reda je bilo poročilo o enotni organizaciji vsega učiteljstva naše kraljevine. Razpravljali so zlasti o sprejemu hrvatskih izven UJU stoječih učiteljskih organizacij. Vsi govorniki, ki so se udeležili živahne debate o tem predmetu, so naglašali nujno potrebo enotne učiteljske organizacije, sklicujoč se pri tem zlasti na enotno stanovsko organizacijo novinarjev, obenem pa so opozarjali, da je treba ohraniti veliko prevodnost ter se ne prenehati. Vprašanje zato na tel. seji še ni bilo definitivno rešeno.

— **Proglasitev za mrtve.** Deželno sodišče v Ljubljani je uveljavilo postopanje, da se proglase za mrtve sledeči proglašenci: Ivan Slana, posestnikov sin na Brezovici; Franc Murn, kočarjev sin v Senčurju; Ivan Lebar, posestnik v Britofu; Ivan Mulec, posestnikov sin v Spodnji Lipnici; Ivan Kotar, posestnik v Šterovju; Stefan Krč, posestnikov sin v Gradu; Anton Sodja, posestnikov sin v Jeriču; Josip Muhovec, posestnikov sin v Čerčevju; Ivan Bogataj, posestnikov sin v Javorjevem dolu; Jer. Urbanček, kočar v Britofu; Anton Očen, kočar v Britofu; Matevž Lovše, posestnik v Hoveh; Mihael Šnoj, posestnik in zidar v Snehovju; Ivan Potočnik, posestnik in gostilničar na Česnici; Jakob Gregorec, kočar v Podtaboru in Vladimir Pirkovič, jurist v Ljubljani. Vsi so se udeležili svetovne vojne ter se niso vrnili. Kdor kaj ve o teh proglašencih, naj sporoči sodišču ali pa skrbniku.

— **Nalezljive bolezni v mariborski oblasti.** Od 22. do 28. februarja je bilo v mariborski oblasti 7496 slučajev gripe, 9 tifuznih bolezni, 54 škrlatinke in davice, 43 dušljivega kašlja in 1 šena.

— **Razpisani sodni službi.** Odda se mesto pisarniškega uradnika pri okrožnem sodišču v Celju. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 15. aprila.

— **Potne pristojbine okrožnih zdravnikov.** Da se doseže enotnost glede potnih pristojbin za taka službena pota okrožnih zdravnikov v ljubljanski in mariborski oblasti, pri katerih gre odškodnina na račun samoupravnih teles, sta velika župana ljubljanske in mariborske oblasti določila tele potne pristojbine: kilometrina po 6 Din za km in dnevnica po 50 Din, če se je porabil ves dan, če se je porabil pol dneva, pa 25 Din. Razdalja, za katero se sme zahtevati potne pristojbine, mora znašati najmanj 2 km. S tem je razveljavljen razglas bivšega zdravstvenega sveta z dne 31. januarja 1924.

— **Srbohrvaščina pri učiteljskih izpitih.** Ministrstvo prosvete je z odlokom O. N. br. 14.358 z dne 28. februarja 1927 odločilo, da se pri usposabljanju izpitov za osnovne šole počeni s pomladanskim rokom 1927 izprašuje v Sloveniji v smislu čl. II, toč. 10. odst. 1. in 2. izpitnega pravilnika z dne 31. julija 1886. Štev. 6033 tudi srbohrvaščina. Izpit iz nje je obvezen in ocena odloča o uspehu celotnega izpita tako kakor iz drugih predmetov.

— **Legitimacije za dunajski in praški velesejem.** kakor tudi vozne karte po železnici cenil na 50 odstotkov po železnici, 25 odstotkov po avstrijskih in 50 odstotkov po češko-slovaških železnicah ter tozadevne informacije daje I. slovenska bijetarnica Josip Zidar, Ljubljana, Dunajška c. 31. Brzojavna in telefonska naročila izvršuje najhitreje; priporočeno po povzetju. Dobe se tudi železniške karte za vse inozemstvo.

— **Iz Tržiča nam poročajo:** Podmladek deške in dekleške meščanske kose priredi v sredo, 16. t. m. v lukajski kino-dvorani predavanje o skavtizmu in tabornem. Predavanej pojasnjuje okrog 80 skoptičnih slik naših najlepših krajev, ki nam točno pojasnijo namen in pomen skavtizma za nas in

našo mladino. Strokovni učitelj g. Pavel Kumaner, organizator in vodja sloven. skavtov, bo s svojo živo besedo skušal navdušiti tudi tržičko mladino, da si čimprej ustanovi skavtsko organizacijo. Začetek predavanja je ob pol osmih.

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti.** Od 1. januarja do 31. decembra je bilo v ljubljanski oblasti 308 slučajev tifuznih bolezni, 45 griže, 311 škrlatinke, 906 ošpic, 191 davice, 4 dremavice, 4 vrančnega prisada, 336 dušljivega kašlja, 34 šena, 11 krčevite odrevenlosti in 6 nalezljivega vnetja možganov.

— **Živalske kužne bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti.** Prve dni marca so bile zabeležene v ljubljanski oblasti sledeče živalske kužne bolezni: konjske garje 1 slučaj, vrančni prisad 1, steklina 2, svinjska kuga 4 in svinjska rdečica 1; v mariborski oblasti pa vrančni prisad 1, konjske garje 1, steklina 7, svinjska kuga 14.

— **Polijska kazen Jovana Plamenca.** Poslanec SDS dr. Srgjan Budisavljevič, ki je zaradi znanega napada Jovana Plamenca na poslanca Dušana Kecmanovića stavljal predsedniku Narodne skupščine vprašanje, je v soboto prejel od podpredsednika Narodne skupščine dr. Subotića pismeno obvestilo, da je glasom sporočila notranjega ministra policija kaznovala Jovana Plamenca najhujše po § 360 radi povzročenja nereda na javnem mestu.

— **Smrtna kosa.** Danes je umrla v Ljubljani trafikantinja ga. Josipina Kleinstein. Pokojna je bila znana kot izredno simpatična in marljiva žena. Pogreb bo jutri v torek ob štiri popoldne z Jurčičevega trga št. 3. Blag ji spomin! Žalujočim naše iskreno sožalje!

— **Debela toča nad Mostarjem in okolico.** Hercegovina je menda v naši državi najbolj nesrečna dežela. Neprestano jo tepejo elementarne neizgode. Komaj so si prebivalci nekoliko opomogli po zadnjem potresu in uredili vrtove, že prihaja poročilo, da je minuli petek nad Mostarjem in okolico padala toča, debela kakor orehi. Padala je četrte ure ter uničila vse posevke in razbila številna okna. Padala je tako močno, da je prebijala dežnike.

— **Smrt radi nezgode ogrebotine na lahtu.** V Zagrebu se je upokojeni major in sedaj privatni uradnik Petar Bašić v pisarni z lakotom ogrebel ob zidu. Neznatni ogrebotni ni pripisoval nikake važnosti. Že naslednji dan pa je vsa roka začela tako otekati, da so ga 9. t. m. prepeljali v bolnico, kjer je večer umrl na zastrupljenju krvi.

— **Strašna smrt ručarja.** V mostarskem rudniku je rudar Vinko Pavlič v rovu zažgal mino. Ker se mu je zdelo, da je zatajila, je pristopil bližje, ali v tem hipu je sledila eksplozija. Ves razmrvarjen je rudar padel na tla, nani pa je vsul premog in kamenje. Ko so ga privlekli na svetlo, je še jedva dihala. Njegova tragična smrt je vzbudila tem več sočutja, ker se je fant nameraval ta teden poročiti. Poleg njega je bil težko ranjen tudi rudar Anton Bon, čigar življenje pa je rešeno.

— **Konflikt dveh ruskih častnikov z občinstvom in policijo.** V nedeljo sta se v ranih urah zibala po zagrebški ilici dva ruska častnika. Kolovratila sta v precej vinjenem stanju sem in tja ter izvajala posamezne pasante. Nekemu Dobričeviću, ki si je dovolil opazko, da tako obnašanje ni dostojno, sta prisilila k ločitvi, nato pa potegnila vsak svoj sabljico in začela nastopati proti občinstvu, ki se je naglo zbiralo na ulici in ju hotelo napasti. Stražnikom se je končno posrečilo, da so rabljanca častnika spravili na varno.

— **Sprejem gojencev v pešadijsko podoficirsko šolo.** H. Pešadijska podoficirska šola v Bilecu (Hercegovina) bo 11. maja t. l. sprejela nove gojence. Kandidati ne smejo biti izpod 17 let in ne preko 21 let. Podrobnejša obvestila dobijo kandidati pri svojih občinah, orožniških poveljstvih in vojaških komandah. Prijave se sprejemajo takoj.

— **Pri vpadnem, rjavosivem obrazu, utrujenosti, slabosti, potrtosti, hudih sanj, žilodolnih bolečinah, pritisku krvi v glavo ali kadar človek živi v mislih, da je bolan, se priporoča, da nekaj dni zapored popijemo na tečje kupice prirodne grenčice »Frans-Josef«.** V zdravniški praksi zatoj predvsem uporabljajo vodo »Frans-Josef«, ker na lahko odstranjuje vzroke mnogih bolezenskih pojavov.

Iz Ljubljane

— **Iz Stanovanjsko posojilo mesta Ljubljane** so nadalje podpisali: Benedičič Ivan, uslužbenec državne železnice 5000 Din; Lebar Franc, žel. uradnik, 3000 Din; Kenda I., zasebni uradnik, 5000 Din; Kratochwill Kaim, uradnik pri srez. pogl., 1000 Din; Heinrich Franc, trgovec z lesom, 10.000 Din; Angela Agnola-Stancec, trgovka, 5000 Din; Klimanek Simon, krojaški mojster, 2000 Din; Fuchs Asojzij, juvelir, 1500 Din; Bizjak Filip, krznar, 2000 Din; Vrajemna zavarovalnica, požarni oddelk v Ljubljani, 100.000 Din; 17 neimenovanih skupno 82.000 Din.

— **Iz Zavarovanje bregov ob Gradaščici.** Vodnopravna obravnava radi zavarovanja bregov ob Gradaščici nad izlivom v Ljubljano, ki je bila prekinjena dne 18. februarja in 8. marca, se nadaljuje dne 16. marca ob 9. dopoldne v knjižničnem prostorih slopskega velikega župana ljubljanske oblasti. Glavno vprašanje, ki se bo obravnavalo, je vprašanje interesentov po § 26 vodnopravnega zakona kranjskega.

— **Iz Cene vina v Ljubljani** so nepričakovano padle. Opozarjamo na današnji oglas tvrdke Br. Novakovič, Gospodstva cesta 13 (Kolizej).

— **Iz Saje so vzele.** V Zrinjskega ulici so se večer ob 17. vnele saje v dimnik hiše št. 6. Poklicni gasilci so požar takoj ugasili.

— **Iz Sedemdesetletnico svojega rojstva** oznanjuje jutri, 15. marca gospa Marija Ojstriš, posestnica in trgovka v Ljubljani na Poljanski cesti. Jubilej, ki je daleč naokrog znana in obče spoštovana, želimo še mnogo zdravih let.

— **Iz Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj.** Jutri (torek) ob 8. zvečer bo predaval v društveni knjižnici na Rimski cesti Jaša Gerčar o delovanju in povratku jugoslovenskih dobrovoljcev iz Rusije preko daljnega vzhoda. Vstop prost.

— **Iz Darilo.** Na poslovnem večeru gosp. Franceta Pavlice se je nabralo 130 Din za pevsko društvo »Sava«.

— **Iz Rezervni oficirji** se vabijo, da se udeležijo predavanja, ki se vrši danes v ponedeljek ob 17. v Oficirskem domu o predmetu: »Savezniško gonjenje posle probola Solunskog fronta«. Predava generalštabni polkovnik g. Peter Nedeljković. — Predodbor Ljubljana.

— **Iz Demon alkohol.** Posesnik Janez na Izanski cesti se je večer pošeno nasrkal ter je kot divjak prikomastil na svoj dom. Tu je začel najprej pretepiti svojo ženo, ki je nato pobegnula iz sobe. Janez se je spravil nato nad stanovanje sejmke Neže Skuljeve. Kot besen je tolkel po vratih: »Odprti, baba! Drugače bo jok in stoki! Končno je Janez vrata siloma odprl ter začel tudi sejmko Nežo neumljivo pretepiti. Kričel je: »Babe ven! Pozneje se je Janez spame-toval in danes hodi okrog silno klavna z murnalnim močkom. Opravka bo imel s sodnijo.

— **Iz Pohotnež** V soboto okoli 19. je šla za kurilnico državne železnice proti svojem domu v Zeleni jami učenka Z. M. Pri kurilnici jo je napadel in podrl na tla kakih 20 let star mož, suhe in izžete postave, ter jo hotel zlorabiti. K sreči sta se prikazala v tem dva mladeniča, pred katerima je pohotnež pobegnil.

— **Iz Brezerniški maščevalci.** Stražnik Matvez Brezernik je ponoči okoli 20.30 zaslišal 2 strela na Poljski cesti v Zeleni jami. Pohitel je na kraj, od koder so se šli strelci, ter našel posestnika in trgovca Mihaela Hribernika, ki je žalostno zrl na svojega, 2000 Din vrednega lovkega psa, zvestega spremljevalca na lovih. Pes je ležal v mlaki krvi. Hribernik ni mogel dati stražniku nikakih pojasnil, kdo naj bi bil pes ustrelil. Najbrž gre za akt sovražstva ali maščevalnosti.

— **Iz Tatvine.** Zadnji čas omenja policijska kronika mnoge večje tatvine. Neznani umorniki, ki jo moral pravo dobro poznati lokalne razmere na Poljanski cesti, je odnesel iz verande hiše, last Anje Tornago na Poljanski cesti, 12 belih platnenih rjuh, vrednih 5000 Din, in mnogo drugega posteljnega perila in skupni vrednosti 6827 Din. O tatni ni nikakega sledu. O dveh drugih nepojasnjenih žepnih tatvinah v tramvaju poročamo na drugem mestu podrobneje.

— **Iz Drobna policijska kronika.** Od sobote do danes dopoldne so zapli sedem oseb. Med drugimi so izsledili mlado Anico, ki je svojega očeta okradla, dalje so zapli elegantnega Stankota, ki je ukradel hčerki lastnika kina »Ideal« gošč. Halcy Kopaljevi 1000 Din, in druge osebe radi vlačuganja, potepanja, pijanosti in razgrajanja. Prijavljen je slučaj javnega nasilstva, oviranja osebe svobode in poškodba lovkega psa. Nedeljska noč je bila kljub neprestanemu nalivu sila živahna in je prijavljenih 6 kalilev nočnega miru, ki bodo prejeli od policijskega ravateljstva primerne denarne nagrade; ovravana sta tudi dva gostilničarja radi prekoračenja policijske ure. Ljudje so se večer radi slabega vremena, ki je oteževalo vsak izlet v okolico in na bližnje hribe, kar gnetli po gostilnah in kavarnah.

Stranka: imate dober kakao?
Trgovce: da »Van Kaster«.
Stranka: ime zadostuje; prošim zavitek »Goold« in zavitek »Special«.

Zdravilo proti hem

Zločini ciganske tolpe

Nove izpovedi o ljudožrstvu. — Zanimiv pogovor novinarja s poglavarjem tolpe. — Cigani so tudi v starih časih jedli človeško meso.

Kakor smo že poročali, je nastal v preiskavi grozodejstev ciganske tolpe na Slovaškem nepričakovano preokret. 15letna sestra poglavarja Filkeja je prišla sama na orožniško postajo in potrdila izpovedi aretiranih ciganov glede ljudožrstva. Izjavila je, da je videla skozi okno, kako so cigani s sekirami razsekali nekatera trupla svojih žrtev. Isto je potrdil tudi njen oče, ki sedi v preiskovalnem zaporu. Starec je bil videl, kako so mladi cigani v taborišču kuhali in jedli človeško meso.

Dekletce je bilo v petek ponovno zaslišano in konfrontirano pred preiskovalnim sodnikom z očetom in bratom. Tudi pri konfrontaciji se je vest o ljudožrstvu potrdila. Drugo prenečenje je pripravil preiskovalni organ poglavarja tolpe Aleksander Filke, ki je prosil, naj ga ponovno zaslišijo. Preiskovalnemu sodniku je izjavil, da je pripravljeno pokazati kraj, kjer so morili trupla in kosti svojih žrtev pokopali. Na podlagi njegove izjave je odpotovala v petek v Moldavo sodna komisija, da ugotovi, koliko je na tem resnice. Preiskava na kraju zločina je zelo otežena, ker zadnje dni v dotičnih krajih dežuje.

Komisija je vzela s seboj tudi Aleksandra Filkeja. Cigansko taborišče v Moldavi je vsled nalivov tako razmočeno, da so izginiti vsi sledovi. Filke se ni mogel dobro orientirati in zato ogled taborišča ni imel zaželenega uspeha. Zanimivo je, da je bil poglavar tolpe tudi to pot na kraju zločinov zelo razburjen. Edini uspeh, ki ga je imela sodna komisija, je bil ta, da so našli zopet mnogo kosti, ki so jih poslali v anatomske inštitut, da jih strokovnjaki pregledajo.

Uredništvo madžarskega lista «Az Est» je poslalo v Košice svojega poročevalca, da se informira o podrobnostih ciganskih grozodejstev. Madžarski novinar je govoril s poglavarjem tolpe Filkejem, ki govori samo

madžarsko. Novinar ga je vprašal, kako se piše. Poglavar je odgovoril: Aleksander Filke. — Koliko si star, — je vprašal novinar. — Ne vem, nisem star. — Kaj si storil, da so te zaprli? — Kaj? Ubijal in moril si ljudi, je odgovoril novinar. Zakaj bi jih pa ne? Prišli so in s pomočjo svojih prijateljev sem jih ubijal. — Čemu? — Kar tako. — Kakšne veroizpovedi si? — Kaj je to, vera? — Ali si bil že kdaj v cerkvi? — Bil sem, da se prepričam, kaj bi se dalo duhovnikom izmakniti. — Ali se ne bojiš Boga? — Ne! — Ali se ne bojiš, da bi te po smrti vzel hudič? Čemu bi se bal, saj mu nisem ničesar storil. — Kdo ti je svetoval jesti človeško meso? Horvath je dejal, da mora biti človeško meso dobro, ako so dobre mačke in mrhovina. Ali si res jedel človeško meso? Da, jedel sem ga, ker so ga skuhal naše ženske s cmoki. Kako si preskrbel ženskam trupla? Sodnik ima nož, s katerim sem trupla razrezal. Drugače jih nisem mogel pobasati v vrečo. Ali ste vsi jedli človeško meso? Kdor je pač hotel. Spočetka smo jedli samo nekateri, pozneje je pa dišalo vsem. Zakaj so hoteli vsi jesti človeško meso? Zato, ker je Josef Rybar izjavil, da je človeško meso zelo dobro. Koliko trupel ste pojedli? Ne vem, to ve Horvath, ki zna šteti. Kaj ti ne znaš šteti? Ne. Vem samo, koliko je ena in dve. Kaj misliš, da se bo zgodilo s teboj? Ostanem tu v zaporu. Kako dolgo? Najbrž zelo dolgo. Ali ti ni žal? Ne. Hrano imamo dobro, tako da sem lahko zadovoljen.

Cigan se je med pogovorom ves čas smehljajal in novinar pravi, da je bil njegov nasmeh strašen. Zdi se, da sam ne ve, kaj je storil. Madžarski novinar pripominja, da so v protokolih o ubijanju, sekanju in kuhanju trupel tako strašne podrobnosti, da si jih ne upa iznesti pred javnost.

V zgodovini slovaške kriminalistike primer moldavskih ciganov ni edini. Potujoči cigani so morili ljudi in jedli

človeško meso že okrog l. 1870. Takrat so varnostni organi aretirali več ciganov radi roparskih umorov v bližini Levic na Slovaškem. Pri zaslišanju so cigani priznali vsa grozodejstva, ki so jih izvršili pod vodstvom poglavarja Jura Šarközyja. Cigani so spočetka priznali samo en umor, ko so jih pa mučili, so priznali celo vrsto umorov, izvršenih v gozdovih sedanje zvoleske župe. Na podlagi izpovedi mnogih priče je bilo aretiranih 150 ciganov. Sam poglavar Šarközy je priznal, da je umoril 24 oseb. Cigani so priznali, da so jedli človeško meso samo izjemoma. Kuhati ga niso smeli dolgo, ker bi sicer ne bilo okusno. Izjavili so tudi, da je meso mršavega človeka okusnejše kot debelega. Ubijali so samo take ljudi, o katerih so bili prepričani, da jih ne bo nihče iskal. Pričevali so kanibalске gostije, pri katerih so večsih pojedli kar štiri trupla.

Po končani preiskavi je bila izrečena v Sahah obsodba. Vsi cigani so bili obsojeni na smrt. Nekateri so obesili, druge so nataknili na kole, tretjim pa odsekali glave. Med obsojenci je bilo tudi 17 cigank, ki so jih usmrtili še potem, ko so porodile. Justifikacija se je izvršila na hribu za Šahami in oblasti so morale napeti vse sile, da vzdrže naval ogorčenega prebivalstva, ki je hotelo ljudožrce v zadnjem hipu linčati.

Tipograf ali profesor?

Prebivalci Verone, Padove in drugih italijanskih mest so doživeli te dni izredno senzacijo. V morišnici v Turinu je bil duševno bolan mož, ki se nikakor ni mogel spomniti, kdaj in kje je bil rojen, koliko je star, kako se piše itd. Sele ko so mnogi italijanski listi prinesli njegovo fotografijo, se je oglasila v Padovi neka gospa Canellova, ki je spoznala v fotografiji svojega moža. Prof. Canella je izginil že l. 1915. Med vojno je odpotoval v Makedonijo in od tistega časa ni bilo o njem duha ne sluha.

Italijanski listi so obširno poročali, kako sta se mož in žena po dolgih letih zopet srečala. Žena je takoj spoznala v duševno bolnem svojega moža. Zdelo se je, da je s tem zadeva urejena. Mož je kmalu po snidenju z ženo toliko ozdravel, da je spoznal njo in dete. Iz-

dajal se je za profesorja Canello. Spoznala sta ga tudi neki inženir in častnik, ki sta na policiji izjavila, da je duševno bolni res prof. Canella. Kljub temu je pa policija spoznala v duševno bolnem turinskega tipografa Brunerija, ki je pred leti neznano kam izginil. V spremstvu Canellove, dveh inženirjev in drugih znancev so ga prepeljali v Turin, kjer je Brunerijeva s svojim sinom in bratom spoznala v njem svojega moža. Tudi drugi tipografi in politični prijatelji so spoznali v njem socijalističnega organizatorja Brunerija.

Njegova soproga je vzkliznila: »Da, saj ga poznam, to je moj mož!« Toda mož je odgovoril: »Milostiva, motite se, jaz sem prof. Canella.« Brunerijeva je bila tako ogorčena, da je pozabila tikati svojega moža. Neki tipograf je izjavil: »Čui, Gasparo, ali še ni dovolj te komedije!«

Soproga prof. Canelle je pokazala med tem prizorom fotografijo svojega moža iz dobe, ko je bival stalno v Veroni. Vprašala je Brunerijevo, je-li to njen mož? Brunerijeva je vprašanje zanikala.

Nato je bil Canella konfrontiran z osebami, ki so ga kot takega poznale. Vsi njegovi znanci, med njimi tudi grofica Sarfatijeva, so izjavili, da je neznanec res prof. Canella. Policija je bila v zadregi. Končno so primerjali odise prstov in ugotovili, da je duševno bolni tipograf Bruner. Toda tudi po tej ugotovitvi je Canellijeva izjavila, da je to njen mož in da ga pod nobenim pogojem ne prepusti drugi. Zanimivo je, kako se bo ta spor končal.

Očetova ljubezen

Pred okrajnim sodiščem v Lodzu na Poljskem se je zagovarjal v petek neki 67letni Riber zaradi male tatvine. Usoda tega moža je res tragična. Pred mnogimi leti je bil Riber bogat hišni posestnik v Lodzu. Na sodnikovo vprašanje glede šolske izobrazbe je odgovoril, da zna več tujih jezikov, drugače pa šolske izobrazbe nima. Sodnik ga je vprašal, kako se je naučil tujih jezikov in obtoženec mu je v kratkem opisal svojo preteklost.

Pred 25 leti mu je umrla v Lodzu žena. Zaprstila mu je 15letno hčerko, ki jo je zelo ljubil. Nekega dne se je vrnil iz mesta domov, kjer ni našel hčerke. Ugrabili so mu jo trgovci z dekleti. Čez 5 let je dobil nesrečni oče iz Buenos Airesa od hčerke pismo, v katerem mu sporoča, da jo je zanesla usoda v javno hišo. Še istega dne je nesrečno prodal svojo hišo in odpotoval v Buenos Aires, kjer pa hčerke ni našel, ker so jo ta čas poslali v neko drugo mesto. Ves ubupan se je napotil dalje in prepotoval Brazilijo, Čile, Indijo, Mandžurijo, Afganistan in vse evropske države, da bi našel nesrečno hčerko. Tri leta je taval po svetu, toda hčerke ni mogel najti. Zjad je osamljen in brez sredstev, ki bi mu omogočila preživetje še zadnja leta njegovega življenja.

Sodnike je starčeva izpoved tako ganila, da so mu tatvino spregledali in ga oprostili.

Dobi se povsod koder cenijo dobro in zdravo pijačo, kjer ga še ni, naj se ga takoj naroči pri tvrdki

Lovro Sebenik, žganjarna in rastlinska destilacija, Ljubljana 7.

Vražji otok

Največji in najboljši detektivsko-pustolovni in senzacijski film sedanosti!!

«VRAŽJI OTOK» je velefilm tisoč senzacij! Kolosalne in do skrajnosti napete scene, ki se vrste v mrzličnem tempu druga za drugo: Borba dveh pomorščakov nad kletko s divjimi Levi — Eksplozija vražjega otoka. — Smrtonen varni skok z visoke pečine v morje in skok čez razpoljeno železo. — Boj z divjimi Levi. — Skrivnostni kleti velikega kneza. — Divja dirka v zraku, na vodi in pod vodo. — Skrivnostna družba «Oktopus» itd., itd. — Velefilm «Vražji otok» daleč prekaša vse dosedanje v tem žanru prikazane! — Priskrbite si pravčasno vstopnice, ker je interes za to izredno zanimivo filmsko delo že dalj časa ogromen!

predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Prednaznanilo: «FRANCOSKA MESA-LINA», milijonski velefilm sijaja, greha in razkošja!

Vse včerajšnje predstave popolnoma razprodane! Elitni Kino Matica, najudobnejši kino v Ljubljani. Tel. 124

8 Din 8 Din

Cene vina v Ljubljani so nepričakovano padle,

ker prodaja tvrdka Br. Novaković, na Gosposveti cesti šte. 13 (Kolizej) iz skladišča fina, močna, pristna dalmatinska, črna in bela kakor tudi druga domača fina vina s plačano mestno in drž. trošarino

samo Din 8.— za liter čez ulico, v vsaki množini od 1 litra naprej. Ne zamudite te priložnosti.

Prodaja se vrši samo ob delavnikih od 8 do 12 in od 2 do 6 ure.

Trgovcem, gostilničarjem in privatnikom izven Ljubljane se prodajajo ista fina vina samo po Din 5-65 za liter brez drž. troš. iz skladišča Kolizej.

3455 Br. Novaković, Ljubljana (Kolizej)

Makulaturni papir

kg 3 Din 5.—

prodaja uprava «Slov. Naroda»

Telefon 379 Ivan Zakotnik Telefon 379

mestni tesarski mojster,

— — — LJUBLJANA, Dunajska cesta 46 — — —

Vsakovrstna tesarska dela, mederne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. — Stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. — Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov. PARNA ZAGA. 16/L TOVARNA FURNIRJA.

Za svojo tehnično centralo v Vevčah pri D. M. v Polju — iščemo s takojšnjim službenim nastopom

izurjeno stenotipistino popolnoma večšo slovenske in nemške stenografije in stroje-pisja. Naturalno stanovanje s prosto kurjavo in razsvetljavo zagotovljeno. Naše državljanstvo in daljša praksa pogoj. — Ponudbe s prepisi spricval in navedbo zahtevkov je vložiti na tajništvo Združenih papirnic, Ljubljana, Dunajska cesta št. 1. 553

Trgovski pomočnik

špecerijske stroke, dobra moč, vojašine prost, zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče službo v večji trgovini v Ljubljani. — Ponudbe pod «Izurnjen/595» na upravo «Slov. Naroda».

Lepa sobica

se odda s 1. aprilom gospodu ali gospodični; poseben vhod. — Naslov pove uprava «Slov. Naroda». 622

Dobro domačo hrano

išče za takoj gospodično. — Ponudbe pod «Dobro in snažno/626» na upravo «Slovenskega Naroda».

Čevlarski pomočnik

išče službo v tovarni ali v večji obrti. — Ponudbe pod «Takojšnji nastop/610» na upravo «Slov. Naroda».

Krojačnica «Vzajemne pomoči» v Ljubljani,

Sentpeterska vojašnica — priporočila slav. občinstvu svojo novootvorno krojaško delavnico za izdelavo oblek po najnovejši modi in zelo nizkih cenah. — Prevzema tudi naročila za uniforme, damske plašče in vsa druga krojaška dela. 623 Popravila se sprejemajo. 624

Viničarja,

oženjenega, z odraslimi otroci, popolnoma večšega vinogradništva, iščem. — Pismene ponudbe sprejema firma St. Rupčić, Sisak. 588

Deklica

stara 15 let, bi rada vstopila kot učenka v trgovino mešane ga blaga v mestu ali na deželi. — Ponudbe pod «Učenka/594» na upravo «Slov. Naroda».

Gospoda ali gospodično

sprejem takoj na dobro domačo hrano in stanovanje. Cena s celo oskrbo mesečno 550 dinarjev. — Ponudbe pod «Takoj ali pozneje/612» na upravo «Slov. Naroda».

Oglejte si svilene klobuke in slamnike

od 100.— Din naprej v modnem salonu Stuchly, Maske, Ljubljana, Židovska ulica 3. — Popravila se sprejemajo. 624

Umrla nam je dobra, ljuba mama, gospa

Josipina Kleinstein trafikantinja

Pogreb bo jutri v torek ob štirih popoldne, Jurčičev trg 3.

Ljubljana, 14. marca 1927.

Zalujoči ostali.

Zenjalno tehnično dovršeni so samo

GRAMOFONI

z znamenko

„HIS MASTER'S VOICE“

Orjaški aparati nadomeščajo docela orkeste!

Kolosalna novost: Krovček - aparat Model 101/B

Stalna razstava in glavna zaloga:

A. RASBERGER, Ljubljana, Tavčarjeva 5 Velika izbira najboljših plošč. Zahtevajte naš cenik!

Tovarna perila GENICA VOJSKA

Ljubljana

Gosposka ulica 16 (preje Kolodvorska ulica 8)

IZDELUJE:

perilo za gospode, pižame, jutranje obleke, bluže itd. engros

Najfinejša izdelava

Izdeluje se tudi po meri

Razglas

Direkcija državnih železnic v Ljubljani odda na temelju čl. 86/8 zakona o drž. računovodstvu in čl. 20 «Pravilnika za izvršitev določil iz oddelka «B» pogodbe in dobave», ter odda št. 110.228/26 od 20. l. 1926, v najetem kamnolomu pri postajališču Gozd v žel. km 21. 2/3 ob progi Planica-Ljubljana, dela za pridobivanje kamenja v sanacijske svrhe, do nadaljnjega vs skupni količini ca. 2200 m³.

Običajni ter specialni pogoji so draziteljem na vpogled in se oddajo proti plačilu 20.— Din pri gradbenem oddelku Direkcije drž. železnic v Ljubljani, ter pri progovnih sekcijah Jesenice, Novo mesto, Zidani most, Celje in Maribor, kor. proga.

Ponudbe morajo odgovarjati točno gornjim pogojem, ter morajo biti kolkovane s petdinarsko takšno marko, predložiti pa se imajo v zapečatenih kuvertah s točno navedbo predmeta in številke do dne 21. III. pri glavnem ekspeditu Direkcije drž. žel. v Ljubljani.